

ואתו תלמיד (ששאל ערבית רשות או חובה) רבי שמעון בן יוחאי הוה :

תיד מעשה בתלמיד אחד שבא לפני רבי יהושע א"ל רבי תפלת ערבית רשות או חובה א"ל רשות. בא לפני ר"ג א"ל תפלת ערבית רשות או חובה א"ל חובה. א"ל והלא ר' יהושע אמר לי רשות. א"ל המתן עד שיבנסו בעלי תריסין לבהמ"ד כיון שנבנסו בעלי תריסין (לבהמ"ד) עמד השואל ושאל

עין יוסף

ואתו תלמיד ששאל ערבית רשות או חובה רבי שמעון בן יוחאי הוה. הוא משולל הכנה דמה הועלת בזה אם רשבי הוי. ונראה משום דכבר נהבתי לעיל דמאן דאמר רשות פירושו שגדלתי מפני מלוא עוברת. אבל בתנא אין לבעלה. ומעשה מי שעוסק בתורה ותורתו אומנתו ונחשב עסק התורה שלו מלוא עוברת כל רגע. ולא שייך בזה שיטלים אח"כ. ואין לבעל ממנה לתפלת ערבית. משום דנגד מלוא עוברת חשיבי רשות לבעלה. וידוע דרשבי היה תורתו אומנתו. וזה סיימו אותו תלמיד רשבי הוי. ולהכי שאל אם חובה או רשות. לדלידיה יש נ"מ אם הוא רשות. משא"כ אחר אין לבעלה אפילו אם היה רשות רק באופן רחוקה אם מודמן לו מלוא עוברת שצריך לטעוק מהחללת זמנה עד סוף

בן יהודי

שם ואתו תלמיד רשבי הוי למה פירש דבר זה בסוף המאמר ולא בהחלתו דהוליל מעשה ברשבי שצא לפני ר"י או יאמר מעשה בהלמיד ושמר רשבי שצא וכו' אם יראה להודיעו בזה ששאל היה תלמיד וכו' בס"ד דלרז"ל מנגלגן חוב ע"י חייב וזכות ע"י זכאי וא"כ אחד הדוהא והאחד השומע מעשה זו יהרסר אחר אהו תלמיד לומר שנהגלגלה חובה לר"ע על ידו אך כאשר יגיע לסוף המעשה אשר סוף דבר החזירו לר"ג לנשיאות שלו ורשבי"ע נשאר ג"כ בנשיאותו ידע ויבין שאותו תלמיד הוא זכאי ונתגלגל זכות לר"ע וזכות לרשבי"ע על ידו והיינו זכות לרשבי"ע שנתמנה נשיא מכה מעשה זו וזכות לר"ג שבה נישול מן המיתה. והוא דאמרנו בנמרא דר"ח לא ראה למחול לרב מפני שראה בחלוט על רב שיעלה לגולה שיהיה ראש ישיבה ואם ישאר רב בל"י או מוכרח שיפטר ר"ח כדי שימלך רב כי א"א שימליכו לרב בעוד ר"ח קיים שהוא גדול ממנו לכך אמר לא אמחיל לו כדי שהוא יהיה מוכרח לירד לבעל ובס' ימלך ולא ישאר בל"י כדי שידחה אותו וכן הענין כאן כי רשבי"ע כיון דחזיק דמלך וכעשה נשיא ודאי גדולה זו פסקה לו מן השמים ואם לא היה מתגלגל דבר זה ע"י רשבי"ע שיסירו את ר"ג וימליכו את רשבי"ע היה מוכרח שיפטר ר"ג וימלך רשבי"ע כי אך ימלך בחיי ר"ע וא"כ נמצא גם לר"ג נתגלגל זכות ע"י רשבי"ע בדבר זה שנשאר חי בעולם ולכן אחר שהביא הש"ס סוף המעשה אשר סוף דבר נעשו ר"ג ורשבי"ע שניהם נשיאים אמר אותו תלמיד שנתגלגל זכות לשני המאורות האלה על ידו רשבי"ע הוה הוא הקדוש הזכאי שנתגלגל זכות לשניהם על ידו.

עין אריה

כו. ואתו תלמיד ששאל תפילת ערבית רשות או חובה רשבי הוה. ממעלת השואל נבין ערכה של השאלה, שהיא נוסדת על עמקי חכמה, בגדר השתלמות האדם במה שהוא נעלה מתהלוכות טבעו אף שאפשר לו להזכין עצמו אלי, אם היא בכלל החובה או רשות. ומזה נוצרות לטו"י ההנהגה בענין הלימודים הנשגבים שהם מפתחות להשיג דעת וסגב ורוח"ק הנעלה מטבע האנושי, שבהם עסק ביחוד לידורות רשבי"ע ועליהם נוסדו לימודיו בספרו הזוהר. ע"כ שאלה זו וארוה לו, והדברים עתיקים לענין התכנסות זמן המנוחה בעבודה.

מז"ש אורי מות פרי בא סי ח רבא

וז. רבי חנניא בן חכמיני רבי שמעון בן יוחאי תלמידי
ללמד תורה אצל רבי עקיבא בן יוחאי שם שלש
עשרה שנה

ומה שהביא ר"י לאותו תלמיד
היה שיינו כי אותו תלמיד היה רשבי דהוה חכים
וישדוהו וידע והכיר ר"י בו שהיה שואל על עיקר
ההפניה של ערבית וידע טוף אשר עתה היא חובה
על כל אדם ונאמר שכבר נהג בה או לאורך הכרה
ידע בו שהוא שואל לענין לבעלה משום מלוא חזרת
ונשיא האיש וזה שיהו מה בונה בהלכה זו לכך נהג
לדרשות אך כשהלל השואל שאלה זו צבהמ"ד לא ידע ר"י
מי הוא השואל העקרי כמ"ס טרב פ"ט ז"ל דהיה
מנהגם שאין אדם עומד לשאל צבהמ"ד אלא כל אדם
יוד שאלהו לאחד שהוא ממונה על דבר זה שהוא יומד
וישאל וכיון דרשבי לא עמד הוא ושאל בעלמו אלא
הגיד השאלה להממונה ושאל צבהמ"ד חשב ר"י שאלה
זו מאויש דעומד לכך הסכים על הטובות ר"ע
שנאמר חובה ואם היה רשבי עומד ושאל לא היה ר"י
מסכים להטובות ר"ע כי הוא ידע מה היה מונע רשבי

פי השלוח

הגאון זצ"ל קמ"ו ב"ר זצ"ל

כבוד אדמו"ר הרב הגדול והקדוש נר ישראל,
עמוד הדין, פניו הרוק, בוצינה קדישא,
איש אלקים, כבוד קדושת שמו תפארתו

מוה"ר פ"ד ר"י ר"ל זצ"ל

תפלת ערבית
שינו להרעיש ונעטוק לה' על צער ישראל
שהם בגלות, ושאל רשות או חובה אם חובה
להתפלל מומתם שבעל רחם לו נר, או הוא
רשות כי לעת עתה קודם שנגמר הצירוף
האמימי ואין שום דבר מעורר עוד לכן אין
חובה להתפלל, וכאשר בא גר עמוי לפניו
ונפקה הלכה שהוא מותר לזכר עקב מפני
שעדיין לא נגמר הצירוף, כי לימות המשיח
אין מקבלין גרים ועתה מה שמקבלין הוא
מחמת שלא נגמר הצירוף ועדיין יש נילוצות
קדושה הצריכים להתלקח, ולכן עתה ההלכה
תפלת ערבית רשות, אבל לעתיד יהיה
תפלת ערבית חובה כי אז יהיה הימוד
בשלימות ויהיה צערם נוגע בנש"י, ואתו
תלמיד ר' שמעון היה כי הוא בא לשאל אם
להתפלל שיעל מער מער

כתובות דף סב

מהרש"א

רבי הנניה בן חבנאי היה קאזיל לבי רב בשילהי הלוליה
דר"ש בן יוחאי א"ל איעבב לי עד דאתי בהדר לא איעבבא ליה אול יתיב
תרי סרי שני בבי רב

כלל הני דלקמן נקט הכי דיתני י"ב שני ואפשר שכן השנים תי"ח להוסיף ושואלן עד כן שלשים
לכח ששנים אלו עיקר לימוד התלמיד מקבלת רבותיו כשאינו עדיין מיופל בנשים

בן

כתובות פרק ה'

יהודיע

פסקו ליה תרתי סרי שנין. ג"ל בס"ד טעם למספר
זה, כי תורה שבע"פ היא ששה סדרים כנגד חג"ת
נה"י, לכן פוסקים ששה שנים כנגד ששה הגז' דבהכי
מסתיעא מילתא טפי, אך יש שתי מיני לימוד, הא' הגרסה
להיות לו בקיאות במשניות, והב' העיון והבזרה, וכמו
שליך ללימוד זה ששה שנים, כן לריך ללימוד זה ששה
שנים, לכך פוסקין י"ב שנים, אך אין פוסקים אלא ששה
בשביל לימוד הגרסה בלבד, אבל לימוד השני יניחו אותו
עד אחר נישואין. וזה ג"ל בס"ד רמו הכוזב, שש שנים
תורע שדיך. בשביל לימוד הגרסה, ושש שנים תזמור
כרמך, בשביל לימוד הסברה, ואז ואספת את הבואה,
שכול או לחדש חדשי תורה ולאסוקי שמעתא
אליבא דהלכתא. ועיין בשער הפסוקים בסוד הפסוק עומד
על שני עשר בקר, במלכים א' ס' ז', ועיין בשער מאמרי
רשב"י פרשת תרומה דף י"א והמשכיל יבין טעם נכון
בעיה"י :

נימין

סו

וכן אמר ר"ש לתלמידיו בניי שני
מדותי שמדותי תרומות כתרומות מידותיו
של ר"ע

שט מחזקי . למחז תורתי :

שמדותי תרומות מתרומות מחזתיו של ר"ע . בתרמים ומתמים מתוך עקרי משניותיו של ר"ע והיינו ברירה אחר ברירה

סנהדרין

ו

בראשונה היה כל
אחד ואחד ממנה את תלמידיו כגון רבי יוחנן
בן זכאי מינה את רבי ליעזר ואת רבי יהושע
ורבי יהושע את רבי עקיבה ורבי עקיבה את
רבי מאיר ואת ר"ש. אמר ישב רבי מאיר תחילה
בהרכבו פני ר' עישקן אמר לו רבי עקיבה
דייך שאני ובוראך כבירין כוחד.

נתכרכמו פניו של ר"ש . שיה סוגר שאינו מושב אותו לכלים וה"ל לאו משה זה דייך שאני ובוראך מכירין טוהר וכלומר מכיר
אני כך שכתך גדול הוא ור"מ שהוא יותר זקן ממך אמרתי שישב בתלמי

לנתיבות ישראל

ב

קבוצת מאמרים

קמה

לעומת-זה מקבילה היא גם אותה התפיסה אשר בה בעל השמועה הזאת, על הבחנת "מה נאה אילו זה", הוא רבי שמעון, רבי שמעון תלמידו הגדול של רבי עקיבא, בדרישתו הגדולה את כל מלוא תקפו של ישראל בארצו, שולל מתוכה את כל השליטה הזרה ואת כל תיקוני עולם ושיפורי יישוב השייכים לה¹⁰. בהמשך הרושם של מצב הזעם, של כפיפת הקומה הישראלית במאפלי המחבואים ובמסחרי המערות, שולל הוא כמו את ערכם של סידורי החיים הצבוריים במידת צמצומם, "ברוך השם, כשבטלו דיני-נפשות מישראל שאין אנו יודעים לדון אותם"¹¹ גם את ערכן של עבודות היישוב הזמניות במדת צמצומן, "מניחים חיי עולם ועוסקים בחיי שעה"¹². כי אך כפי מלוא שלטונו של הצבור הישראלי יש ערך לסדורי חייו הצבוריים, ואך מתוך מלא תקפם של חיי-עולם יש לעסק בחיי-שעה. כי אהרי שמיום שחרב בית-המקדש לא נראה רקיע בטהרתו¹³ וכיון שגלו ישראל ממקומם אין בטול תורה גדול מזה¹⁴, הרי מצב העולם הזה מונע הוא את מלוא-השחוק, את שלמות היחס של דבר הפנים ונחת-הרוח של עולם זה, את השייכות הנפשית אל פיתוחו של עולם זה ואל הדרת צמיחתו. אך בשוב ד' את שיבת ציון וכיון שחוזרים ישראל למקומם אין קיום-תורה גדול מזה, ובתקומת התורה בישראל ובארצו יפוח היום ונסו הצללים, חוזר ומתגלה ערכו של עולם, של תקופותיו ושעותיו, נויים של אילניו ושל שדרות גידוליו. "ואתם הרי ישראל ענפכם תתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל כי קרבו לבוא". "דור יקום והי ישיר ליופי וחיים, עדנה בלי די יינק מטל שמים, ומהדר כרמל ושרון שפעת רזי ההוויה תקשיב אוזן עם הי, ומעדן שירה ויפי חיים אור קודש, ימלא וההוויה כולה לו תדובב: "בחירי הריני לך מותרת" (לחשי התוויה). "התחיה הלאומית, הניכרת בבנין הארץ, כשהיא גלקחת עם מקורה החי, תוכל כבר להתזר רשמים הגונים מזיו הרוחני של הדר הטבע, עד שתולד האפשרות להסתכל לא רק בארציותו כייאם גם בזיוו השמימי, בערך ידוע המכיון לפי ניצוצי האור שבתחיה המתפתחת"¹⁵. "בעת קרבת הקץ יבוא רוח המטהר את השמים מקדרותם, המסיר את השק מהכסה עליהם, ואז אלה אשר לא הסתגלו לתורה העולה למעלה. הבוקעת את הקדרות והשק, חושבים שאין להם תורה מן השמים, וצדיקים דורשי ד' ועוזו מוסיפים אורה ושמתה ומבשרים צדק בקהל רב, שדוקא כעת יגלה אור חדש ושמים בטהרתם יראו וידעו כל באי עולם כן מן השמים דבר ד' לבית ישראל ולבית יעקב הגוי כולו"¹⁶.

קמו

שבת

דתניא ח"ר כשהיינו למדין תורה טו' - מסתמא יחיד היה שלא היה אלא אחד מתלמידיו עמו כשהיה רוחן כדתניא במקום שנהגו (פסחים דף נ"א) - שלא ירחוק תלמיד עם רבו ואם היה רבו לריך לו מותר ומסתמא ר"ט לא היה לריך אלא לאחד כשהיה רוחן

וכשהיו שנים לביתם היה התלמיד טשא ה:אלונטיות בפני עלמה טר"ט לא היה טשא עמו דהא ס"ל שיחיד מותר להביאה ולא חיישין לסחיטה והא דקאמר היינו ר"ל כל אחד ואחד בפני עלמו כשהיה מגיע יומו לשמש רבו ולעיל בפ' כירה (דף נ"ז) גרסינן

ר' שמעון הא דאמרן רבי *דתניא אמר רבי כשהיינו למדין תורה אצל ר' שמעון בתקוע היינו מעלין שמן ואלונטיות מחצר לגג ומנג לקרפף עד שהיינו מגיעין אצל מעין שהיינו רוחצין בו שמאל דאמר רב יהודה אמר

ישיבת "הכותל" ירושלים
לעילוי נשמת
ר' לוי ב"ר משה כלאותי ז"ל
תרומת אשתו וילדיו - לונדון